

«Αίρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς» (Παροιμίες, Κεφ. 22, στ. 1)

Τοῦ Μητροπολίτου Χαλκίδος Χρυσοστόμου

Τὰ καθημερινὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς καὶ κυρίως ὅσα ἔχουν σχέση μὲ τὴν οἰκονομικὴ κρίση (διαφθορά, ἀποκαλύψεις, διαμαρτυρίες, διαπομπεύσεις, ἢ διαρκῶς ἀυξανόμενη ὀργή καὶ τὸ ξέσπασμά της ἀκόμη καὶ μὲ ἐπιθετικὲς συμπεριφορὲς) ἐπαληθεύουν τὴν παραπάνω ἀγιογραφικὴ θέση, πὺ δίδει ἀξιολογικὴ προτεραιότητα στὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου (διὰ τοῦ ὀνόματος δηλοῦται τὸ πρόσωπον) καὶ ὄχι στὸ ἔχειν, στὴν οὐσία του καὶ ὄχι στὴν περι-οὐσία του καὶ ἀποδεικνύουν τουλάχιστον λανθασμένη τὴν προτίμηση τοῦ πλούτου εἰς βάρος τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, μὲ κρυστάλλινη ἐντιμότητα στάθηκε πάντοτε μὲ ἐπιφύλαξη καὶ δισταγμὸ ἔναντι τοῦ πλούτου. Τὸν εἶδε πῶ πολὺ ὡς ἐχθρὸ, παρὰ ὡς φίλο τοῦ ἀνθρώπου· παγίδα γιὰ ὅσους τὸν ἔχουν καὶ ιδιαίτερα δελεαστικὸ πειρασμὸ γιὰ τοὺς ἄλλους. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συχνὰ τὸν θεώρησαν, ὄχι ἄδικα, αἴτιο τῆς ἀθεΐας καὶ τῆς σκληροκαρδίας, πατέρα τοῦ ψεύδους, δημιουργὸ τῆς πλαστογραφίας, γεννήτορα τῆς ἐπιπορευτικῆς κ.ἄ. καὶ δικαίωνονται σήμερα πανηγυρικῶς.

Ἐνα θεμελιώδες ζήτημα γιὰ τὴ χριστιανικὴ ἠθικὴ εἶναι τὸ πῶς, μὲ τί μέσα, ἀναδεικνύεται κάποιος πλούσιος. Κανένας δὲν πλούτισε γρήγορα, ὄντας δίκαιος, λέει ὁ Μένανδρος.

Τὸ πῶς διαχειρίζεται τὸν πλοῦτο του, ἀποτελεῖ, ἐπίσης, μιὰ ἄλλη, ὄχι λιγότερο σημαντικὴ, παράμετρο.

Ἡ Ἐκκλησία πάντως θέλει τὸν πλοῦτο ὑπηρέτη, γιὰ τὴ θεραπεία τῶν δεομένων, καὶ ὄχι ἀνάληπτο κύριο καὶ δυνάστη τοῦ ἀνθρώπου. Κόντρα μάλιστα στὰ ἐπίγεια κατεστημένα, θεωρεῖ πραγματικῶς πλούσιο αὐτὸν πὺ ἔχει μεγάλη ψυχὴ, αὐτὸν πὺ τὰ ὑπάρχοντά του τὰ δαπανᾷ γιὰ νὰ ντύσει γυμνὸ, νὰ δώσει ψωμί στὸν πεινασμένο, ν' ἀνοίξει τὴν πόρτα του στὸν ξένο, νὰ γίνῃ πατέρας τοῦ ὀρφανοῦ, νὰ συμπάσχει μὲ κάθε ἀδύνατο.

Αὐτὸ διαχρονικῶς εἶναι τὸ πῶ ἐξυπνο καὶ ἐξαιρετικῶς ὠφέλιμο ἐπενδυτικὸ πρόγραμμα, πὺ προτείνει ἡ Ἁγία Γραφή.

«Διαφημίζει» τὴν ἀσύγκριτη Τράπεζα τοῦ Οὐρανοῦ, πὺ ἀποδίδει ἑκατονταπλασσίονα, τὴν κατάθεση τῆς προσφορᾶς στοὺς ἐνδεεῖς.

Ὁ προτρεπτικὸς αὐτὸς λόγος ἀπευθύνεται σ' ὅλους μας. Πρῶ-τα πρῶ-τα σὲ μᾶς, τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας.

Γνωρίζω πολλοὺς νηστεύοντες, προσευχομένους, στενάζο-ντες, οἱ ὅποιοι ἐπιδεικνύουν αὐτὴ τὴν ἀδάπανη εὐλάβεια, ἀλλὰ δὲν ἀπλώνουν τὸ χέρι τους νὰ δώσουν ἕνα ὀβολὸν, λέγει ὁ Μ. Βασίλειος καὶ διερωτᾷται· Τί ὄφελος τούτοις;

Στή συνέχεια, σ' όσους αφρόνως στηρίζουν τήν ασφάλειά τους στόν πλοῦτο.

Αυτοί ἄς θυμηθοῦν τὰ συγκλονιστικά ἐρωτηματικά πού θέτει μέ πολὺ ρεαλισμὸ ὁ Μ. Βασίλειος.

- Τίνος ἐφείσατο θάνατος διὰ τὸν πλοῦτον;

- Τίνος ἀπέσχετο νόσος διὰ τὰ χρήματα;

Φαίνεται πὼς εἶναι εὐκαιρία ἢ παροῦσα δύσκολη οἰκονομική συγκυρία, κατὰ τὴν ὁποία ἡ πλειονότης τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ παλεύει μέ τὴν ἀπαθλίωση, γιὰ ν' ἀναδείξει καὶ πάλι τοῦτος ὁ τόπος μεγάλους εὐεργέτες, ἀνθρώπους τῆς εὐποΐας καὶ κοινωνίας.

Ἀπευθύνεται βέβαια καὶ σὲ μᾶς τοὺς πολλοὺς, πού μπορεῖ νὰ εἴμαστε φτωχοὶ καὶ νὰ προσπερνοῦμε μέ ἀξιοκατάκριτη ἀδιαφορία τοὺς φτωχότερους ἢ ἀκόμη νὰ κοιμώμαστε καὶ νὰ ξυπνοῦμε μέ τὴ λαχτάρα καὶ τὸ πάθος τῆς φιλοπλουτίας.

Γιὰ ὅσους, ἐν τῷ μεταξύ, προτίμησαν, λογισάμενοι οὐχ ὀρθῶς, τὸ χρυσὸ ἀπ' τὴ σοφία, γιὰτὶ μᾶλλον λησμόνησαν τὸ ἀγιογραφικὸ «πᾶν δῶρον καὶ ἀδικία ἐξαλειφθήσεται» καὶ τώρα ἐλέγχονται ἀπὸ τὶς κραυγὲς τῶν ἀδικηθέντων συνανθρώπων τους ἢ ὑφίστανται τὸ ἐσωτερικὸ μαρτύριο τῆς συνειδήσεως, πού βιαιότερο αὐτῆς δὲν ὑπάρχει κάτι στὸν κόσμος, γιὰ τὴν ἀπληστία τους καὶ τὴν ἄνομη πλούσια συγκομιδὴ τους καὶ τὸ θησαυρισμὸ τους, δὲ χάθηκε ἡ ἐλπίδα. Δείχνει καὶ σ' αὐτοὺς ὁ Θεὸς τὴν ὁδὸ, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ τοὺς σώσει. Ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἔμπρακτη μετάνοια, πού κάνει φίλο τοῦ Θεοῦ τὸν μέχρι τώρα ἐχθρὸ καὶ ἀποδεικνύει ἀληθινὰ γενναῖο, ὁποῖον τὴν τολμᾷ, στὰ μάτια τῶν ἐπαναστατημένων συνανθρώπων του, εἶναι ἡ μόνη διέξοδος!

Στὴν ἀμετανοησία, ὡστόσο, μιλάει ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία δὲν ἐκφράζεται μόνο μέ τὴ φωνὴ τοῦ λαοῦ.

Γιὰ ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, πάντως, πάντα θὰ ἰσχύει τὸ: «Ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας» καὶ «ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω!»